



ประเด็นข้อมูลจุดเด่นของ ศพก.ดีเด่นระดับจังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สินค้าหลัก : ข้าว

๑. ประวัติและความเป็นมา

๑.๑ ประวัติส่วนตัวของเกษตรกรต้นแบบ

เกษตรกรต้นแบบ ชื่อ นางสาวมัณฑุ โล่ห์ทอง
เกิดเมื่อวันที่ ๑ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔
อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน ๗๖ ม.๙ บ้านโคกพลวง ตำบลหนองโบสถ์
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๓-๑๐๑๗๗๕๔



๑.๒ ประวัติความเป็นมาของ ศพก.

บ้านโคกพลวง ตำบลหนองโบสถ์ อำเภอ
นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ดอนและที่
ลุ่ม สภาพดินเป็นดินทราย เมื่อฤดูน้ำหลากก่อให้เกิดการ
ชะล้างพังทลายของดิน ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่
สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ทั้งปี และถึงฤดูแล้งเกิดภัยแล้ง
น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และที่สำคัญในด้าน
การเกษตร น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรทำให้ผล
ผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ทำนาได้ข้าวเพียงไร่ละ ๒๐๐



- ๒๕๐ กก./ไร่ ในขณะนั้น นางสาวมัณฑุ โล่ห์ทอง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง
โบสถ์ ร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และลูกบ้าน วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาดังกล่าว โดยมี นางสนธิ ทิพย์
นางรอง ประธานเครือข่ายบริหารจัดการน้ำชุมชนลุ่มทอง คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และผู้นำในหมู่บ้าน
ใกล้เคียงที่ประสบปัญหาเดียวกัน จึงได้นำปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำไปปรึกษาหารือในที่ประชุมหมู่บ้านเพื่อ
หาทางแก้ไขร่วมกัน โดยออกสำรวจเพื่อวิเคราะห์พื้นที่และเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
ช่วยเหลือจากหลายๆ หน่วยงานจนประสบความสำเร็จสามารถสร้างแหล่งเก็บน้ำ และรวบรวมน้ำหลากให้ไหลมา
รวมกันลงสู่สระแก้มลิง ดักน้ำไว้ใช้ ซึ่งเรียกว่า ถนนน้ำเดิน ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริซึ่งพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ท่านได้ทรงวางโครงร่างและออกแบบไว้ และชุมชนในเครือข่ายบริหารจัดการน้ำชุมชน
ลุ่มทองได้นำมาใช้จนประสบความสำเร็จ ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี สามารถทำการเพาะปลูกได้ ในขณะที่มีน้ำที่
สามารถนำมาใช้ทางภาคการเกษตรแล้ว แต่ก็ยังมีปัญหาในเรื่องของการผลิตข้าวที่ไม่มีมาตรฐาน รวมไปถึงเรื่อง
โรคแมลงที่เกิดในนาข้าว ความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของข้าว ทำให้ผลผลิตตกต่ำ
นางสาวมัณฑุ โล่ห์ทอง จึงได้ปรึกษากับเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลเกี่ยวกับสภาพปัญหาข้างต้นประกอบกับรัฐบาล
มีนโยบายของ คสช. ให้มีศูนย์เรียนรู้การเกษตรในพื้นที่ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร จึงได้เสนอความต้องการ
กับสำนักงานเกษตรอำเภอเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่ตำบลหนองโบสถ์
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ และพื้นที่
ใกล้เคียง



นางสามัญ โล่ห์ทอง เป็นผู้ริเริ่มในการแก้ไขปัญหาเรื่องการบริหารจัดการน้ำในชุมชน เป็นเกษตรกรผู้นำที่ปลูกข้าวเป็นอาชีพหลัก เป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเกษตรกรในพื้นที่ เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดีและมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเสียสละ มีองค์ความรู้ด้านการเกษตร จึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรต้นแบบทำหน้าที่บริหารจัดการ ศพก. ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗- ปัจจุบัน

๑.๓ สถานการณ์ปัจจุบัน (หลักสูตร แปลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้)

หลักสูตรการเรียนรู้

การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ของ ศพก. อำเภอนางรอง เป็นไปตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ ศพก. หรือศูนย์เครือข่าย ให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model) และความรู้ เทคโนโลยีจากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๖ ประกอบด้วย หลักสูตรหลัก จำนวน ๑๓ หลักสูตร หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร และหลักสูตรเสริม จำนวน ๙ หลักสูตร

แปลงเรียนรู้

นางสามัญ โล่ห์ทอง เกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิตและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในการผลิตข้าว เกษตรกรต้นแบบเองมีการวางแผนการลดต้นทุนการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ด้วยการปลูกปอเพื่อพร้อมกับการไถกลบตอซึ่งข้าว เป็นการช่วยลดต้นทุนจากการซื้อปุ๋ยเคมี ส่งเสริมการใช้สารไตรโคเดอร์มาแทนการใช้สารกำจัดเชื้อราในนาข้าว ในขั้นตอนการทำนาใช้วิธีการทำนาหว่าน เกษตรกรต้นแบบใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ (อัตราหว่าน/ไร่ ที่กรมการข้าวแนะนำ) กระบวนการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เพื่อเป็นการการันตีคุณภาพของผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าได้เป็นอย่างดี โดยมีหลักสูตรการเรียนรู้ ๒ หลักสูตร ได้แก่ การผลิตข้าวอินทรีย์ และการผลิตข้าว GI ให้เกษตรกรที่สนใจได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนางรอง



ฐานเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดทำเพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จุดสาธิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สอดคล้องและสนับสนุนกับหลักสูตรการเรียนรู้ โดยให้มีองค์ความรู้ของฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ ประจำไว้ที่ฐานเรียนรู้ด้วย เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ยังเป็นฐานที่สามารถประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมใน ศพก. โดยสามารถให้คนในชุมชนและผู้ที่สนใจเข้ามาใช้บริการหาความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งมีฐานเรียนรู้ ๑๒ ฐาน

๑. ฐานการตรวจหาค่าวิเคราะห์ดิน
๒. ฐานการบริหารจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า
๓. ฐานการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๔. ฐานการผลิตสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
๕. ฐานปศุสัตว์
๖. ฐานประมง
๗. ฐานการปลูกผักอินทรีย์
๘. ฐานการทำเกษตรแบบพอเพียง
๙. ฐานการปลูกสวนป่า
๑๐. ฐานการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร
๑๑. ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
๑๒. ฐานครูบัญชีอาสา



๒. ความสำเร็จตามเป้าหมายของ ศพก.

-ประสบความสำเร็จด้านด้านใดบ้าง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน มุ่งหมายให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ซึ่งผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน มีดังนี้ ด้านการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต มาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ การบริหารจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า ด้านการตลาด และด้านการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

-การบริหารจัดการ ศพก. อย่างไร

นางสามัญ โล่ห์ทอง เกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีการบริหารจัดการ ศพก. โดยมีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์กรความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์ ฯลฯ ดำเนินการโดยเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก.

๓. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

- ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน สามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการ ดังนี้ เกษตรกรต้นแบบ การจัดการพื้นที่ การจัดกระบวนการกลุ่ม ความสามัคคีของกลุ่มและผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

๔. แผนการพัฒนา ศพก. ในอนาคต

- ได้วางแผนพัฒนา ศพก. ในอนาคตในเรื่องใด และนำมาดำเนินการในรูปแบบ/กิจกรรมใดบ้างอย่างไร

- BCG

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอนางรอง จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน สามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ โดยร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอและหน่วยงานภาคีในพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ของสินค้าหลักของอำเภอ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ และกำหนดแผนพัฒนาสินค้าที่สอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG ที่มุ่งสู่ ๓ สูง คือ ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และรายได้สูง

โดย ศพก. ร่วมขับเคลื่อน BCG โมเดล ด้วยการกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้กิจกรรมทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทางเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เช่น หลักสูตรการผลิตข้าวอินทรีย์ การแปรรูปสินค้าเกษตร และการยกระดับสินค้าเกษตรเพื่อเป็นการรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ เป็นต้น

ที่ตั้ง ศพก. อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ ๗๖ ม.๙ บ้านโคกพลวง ตำบลหนองโบสถ์อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่ตั้ง ศพก.อำเภอนางรอง

พิกัด:
 Lat 14.8075580
 Long 102.618715
 zone 48P
 x 243702,
 y 1638403

SCAN ME
แผนที่ ศพก.
อำเภอนางรอง